

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद.)

४५८ सर्वोच्च न्यायालय अहवाल (१९९६) २ एस. सी. आर

भारत संघराज्य आणि अन्य.

वि.

मेसर्स. श्री राम रेयॉन्स

१२ फेब्रुवारी, १९९६

(न्या. रामास्वामी आणि न्या. जी. बी. पट्टनायक .)

आयात (नियंत्रण) आदेश, १९५५ :

खंड ४(२) - परवान्याच्या अर्जावरील शुल्क - काही वस्तूंच्या आयातीसाठी पूरक परवाना मंजूर करण्यासाठी केलेला अर्ज - शुल्क जमा - पॉलिसी परवाना बदलल्यामुळे, देता आले नाही - रक्कम परत करण्याच्या निर्देशासाठी रिट याचिका दाखल - उच्च न्यायालयाने रक्कम परत करण्याचे निर्देश दिले - निर्णय दिला की खंडाच्या (वाकखंड) वाचनावरून स्पष्टपणे दिसून येते की काही विशिष्ट अटींशिवाय कोणत्याही परिस्थितीत कोणतेही शुल्क परत करण्यायोग्य नाही - प्रस्तुतच्या प्रकरणात

उच्च न्यायालयाने रक्कम परत करण्याचे निर्देश देण्याचे समर्थन केले नाही.

दिवाणी अपील अधिकारक्षेत्र : दिवाणी अपील क्रमांक ३६३५/१९९६.

फौजदारी रिट याचिका क्र. ४१२८/१९९३ मध्ये दिल्ली उच्च न्यायालयाने दिनांक

३. ३. ९४ रोजी दिलेल्या न्यायनिर्णय आणि आदेशाविरुद्ध .

डि . पी. गुप्ता, महाधिवक्ता, ए. सुब्बा राव आणि मिस. सुषमा सूरी,
अपीलकर्त्यांसाठी.

पी. एन. पुरी आणि अतुल नंदा, उत्तरवादींसाठी.

न्यायालयाने पारित केलेला आदेश खालीलप्रमाणे आहे.

अनुमती मंजूर.

आम्ही दोन्ही पक्षकारांच्या वकिलांचे म्हणणे ऐकले.

विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील, रिट याचिका क्र. ४१२८/९३ मध्ये दिल्ली उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने दिनांक ३ मार्च १९९४ रोजी दिलेल्या आदेशातून उद्धवलेले आहे. सर्वमान्य, उत्तरवादीने काही वस्तुच्या आयातीसाठी पूरक परवाना मंजूर करण्यासाठी अर्ज केला होता आणि रुपये १ लाख जमा केले होते . परवाना प्राधिकरणाने अपीलकर्त्यांच्या नावाची शिफारस केली होती. परंतु दरम्यानच्या काळात ४ जुलै १९९१ रोजी पॉलिसी धोरण बदलण्यात आले होते. परवाना जारी करता आला नाही. रक्कम परत मिळण्याच्या निर्देशासाठी उत्तरवादीने उच्च न्यायालयात ऑगस्ट २८, १९९३ रोजी रिट याचिका दाखल केली. त्यानुसार उच्च न्यायालयाने आक्षेपार्ह

आदेशात दिनांक ४ मार्च १९९२ पासून १२ % व्याजासह रक्कम परत देण्याचे निर्देश दिले. अश्या प्रकारे विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील.

आयात (नियंत्रण) आदेश १९५५ चे खंड ४(२) खालीलप्रमाणे आहे :

“ ४. परवान्याच्या अर्जावरील शुल्क : (१)परवानासाठी प्रत्येक अर्ज योग्य परवाना प्राधिकरणाकडे दिला जाईल.

(२) या अनुसूचमध्ये प्रदान केलेल्या पद्धतीने प्रत्येक अर्जाच्या बाबतीत अनुसूची ३ मध्ये दर्शविल्यानुसार शुल्क भरावे लागेल :

परंतु असे आहे की कोणत्याही अर्जाच्या संदर्भात कोणतेही शुल्क भरावे लागणार नाही, अपवाद -

(ए) केंद्र सरकार, राज्य सरकार किंवा केंद्र सरकार किंवा राज्य सरकारचे कोणतेही विभाग किंवा कार्यालय,

(बी) स्वतःच्या वापरासाठी आवश्यक असलेल्या वस्तूंच्या आयातीसाठी कोणतेही स्थानिक प्राधिकरण,

(सी) कोणत्याही शैक्षणिक, धर्मादाय किंवा मिशनरी संस्था, स्वतःच्या वापरासाठी आवश्यक वस्तूंच्या आयातीसाठी,

एकदा प्राप्त झालेले शुल्क हे वगळता कोणत्याही परिस्थितीत परत केले जाणार नाही,

अपवाद :

- (१) जेथे शुल्क विहित प्रमाणापेक्षा जास्त जमा केले गेले आहे,
- (२) जेथे शुल्क जमा केले गेले आहे परंतु कोणताही अर्ज केला गेला नाही.
- (३) जेथे शुल्क चुकून जमा केले गेले आहे परंतु अर्जदाराला परवाना शुल्क भरण्यापासून सूट देण्यात आली आहे,

टीप : मुख्य नियंत्रक, आयात आणि निर्यात आणि त्याच्या प्रादेशिक परवाना प्राधिकरणांना केलेल्या अपिलाच्या संदर्भात भरलेले शुल्क कोणत्याही परिस्थितीत परत केले जाणार नाही.

त्याचे वाचन स्पष्टपणे सूचित करते की कोणतेही शुल्क परत केले जाणार नाही, अपवाद जेथे विहित प्रमाणापेक्षा जास्त शुल्क जमा केले गेले आहे ; जेथे शुल्क जमा केले गेले आहे परंतु कोणताही अर्ज केला गेला नाही. दुसऱ्या शब्दात रक्कम जमा केली असली तरी कोणताही अर्ज विचारार्थ सादर केला गेला नाही ; किंवा जेथे शुल्क चुकून जमा केले गेले आहे परंतु अर्जदारास परवाना शुल्क भरण्यापासून सूट आहे. अश्या परिस्थितीत उच्च न्यायालयाने रक्कम परत करण्याचे निर्देश देणे योग्य ठरले नाही.

त्यानुसार अपील मंजूर केले आहे. खर्च नाही.

अपील मंजूर.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाचा मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/तिच्या मातृभाषेत त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही. तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल.

XXXXXX